

۵

کلاه گالش‌ها؛ کلاه چوپانی

گالش‌ها چوپانان خطه شمال هستند. آن‌ها حافظ نظامی تاریخی اند که نظام دامداری است. آیین «مختابادی»، چندین هزاره قدمت دارد. مختابادها، سرپرستان گالش‌ها هستند و آن‌ها هستند که تعیین می‌کنند هر گالش، رماه‌اش را کجا بچرانند و با سهم شیرش چه کند. گالش‌ها، کلاه خودشان را دارند. کلاه نم‌دی گالش‌ها بر عکس کلاه نم‌دی لرها که گرد است و حالت گنبدمانندی دارد، در وسط کلاه، حالتی لبه‌مانند دارد که کلاه را به دو بخش در دو سوی خود، تقسیم می‌کند. کلاه گالش‌ها هم جزو کلاه‌های نم‌دی است.

۶

تیلیاق؛ کلاه پشمی مردان ترکمن

قوم ترکمن یکی از اقوام ایرانی است که پوشش خاص آن کاملاً بین مردم شناخته شده است. یکی از مشهورترین بخش‌های پوشش مردان ترکمن کلاه پشمی آنها است که جلوه خاصی به پوشش این مردم می‌دهد. تیلیاق‌ها را معمولاً به رنگ‌های سیاه یا قهوه‌ای قره‌گل می‌دوزند. تیلیاق‌های سفیدرنگ به طایفه تکه و گروه‌های همسایه آن‌ها برمی‌گردد، این تیلیاق را روی عرقچینی به نام برک می‌گذارند. استفاده از پلپک، بین ترکمن‌های ایران هم بویژه در مراسم آیینی، کاملاً معمول است. این کلاه معمولاً از پوست دباغی نشده گوسفند ساخته می‌شود.

۷

پاپاخ؛ از قفقاز تا تبریز

پاپاخ یا پاپاق نوعی کلاه مردانه است که بیشتر توسط ترک‌ها و مردمان قفقاز در گرجستان استفاده می‌شود. خود پاپاخ هم یک واژه‌ای ترکی است. پاپاخ برای اهالی قفقاز، آذربایجان و... بسیار مهم است؛ پاپاخ همچنین توسط چچنی‌ها، داغستانی‌ها و سایر مردم قفقاز استفاده می‌شود. در سال ۱۸۵۵ پس از میارزات انجام شده در کوه‌های قفقاز، پاپاخ در ارتش روسیه به عنوان پوشش رسمی برای قزاق‌ها و بعدها برای بقیه سواره‌نظام معرفی شد. در ایران هم بویژه در مناطق آذری‌نشین، پاپاخ کلاه متداولی است. آن‌ها بویژه در آیین‌ها و مراسم، پاپاخ به سر می‌گذارند.

۸

کلاه قره‌قل؛ یک کلاه تزیینی

کلاه قره‌گل، یک کلاه پوستی است. قره‌قل، از پوست دباغی نشده نژادی از گوسفندها به دست می‌آید. نژاد قره‌قل (سیاه‌مو) نژادی است که از مناطق شرقی آسیا آمده و حالا تقریباً در همه آسیا و بخش‌هایی از آفریقا پرورش داده می‌شود. از پوست قره‌قل شش گونه کلاه ساخته می‌شود که هرکدام نماینده فرهنگ خاستگاه خود هستند. یکی شان همین کلاه قره‌قل است. کلاه قره‌قل، یک کلاه تزیینی است و در ایران و افغانستان و هند و پاکستان هم رواج دارد. در سیستان و بلوچستان به این کلاه «کلاه برّهای» هم می‌گویند.

مردان زمین چه کلاه‌هایی به سر دارند؟

کلاه‌داری

